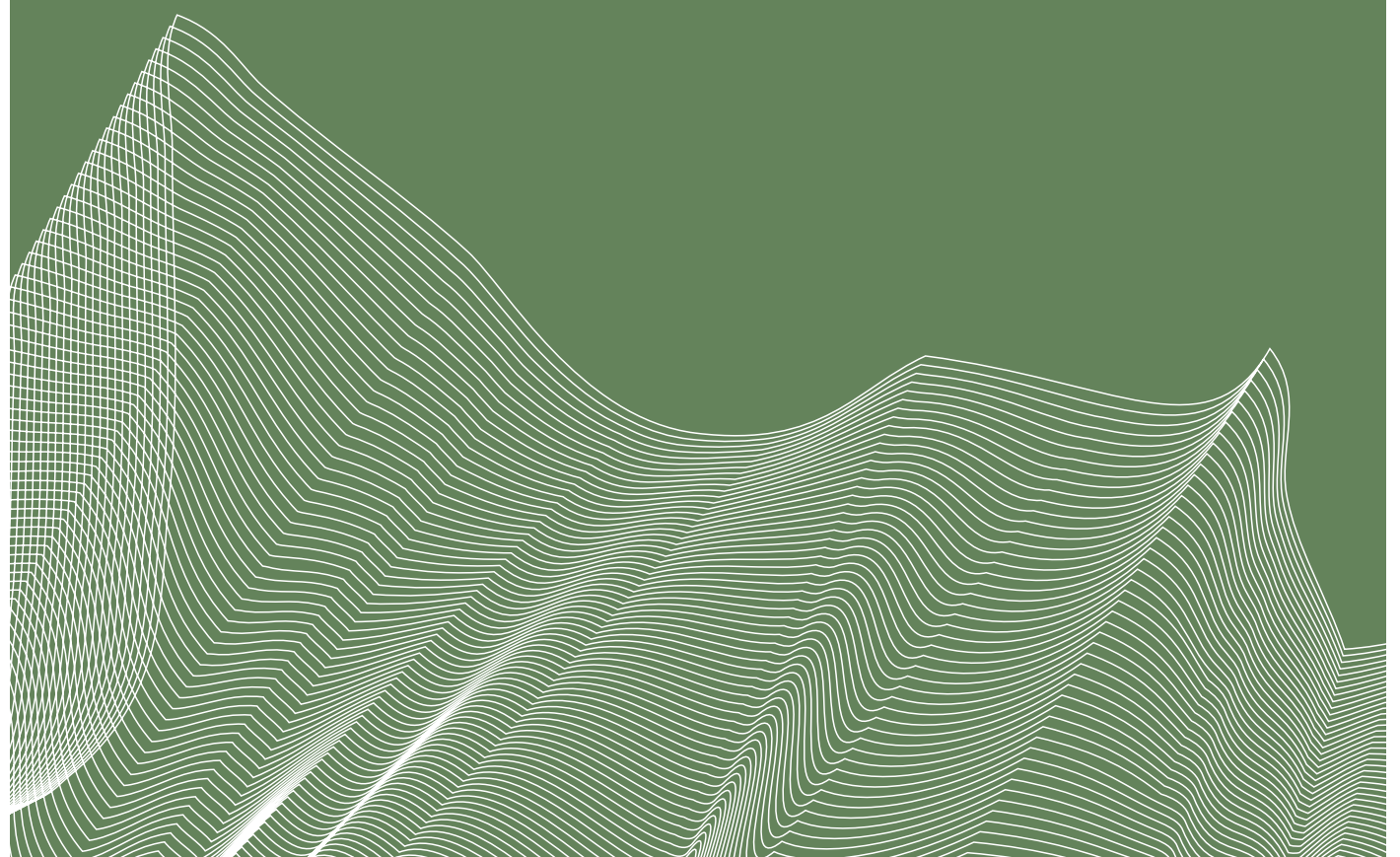

BISTÅNDS- ANALYS 2023

Denna rapport kan nedladdas utan kostnad på www.eba.se.

Formgivning: Emma Andersen, Seventy-five Year Plan AB.

Tryck: Elanders Sverige AB.

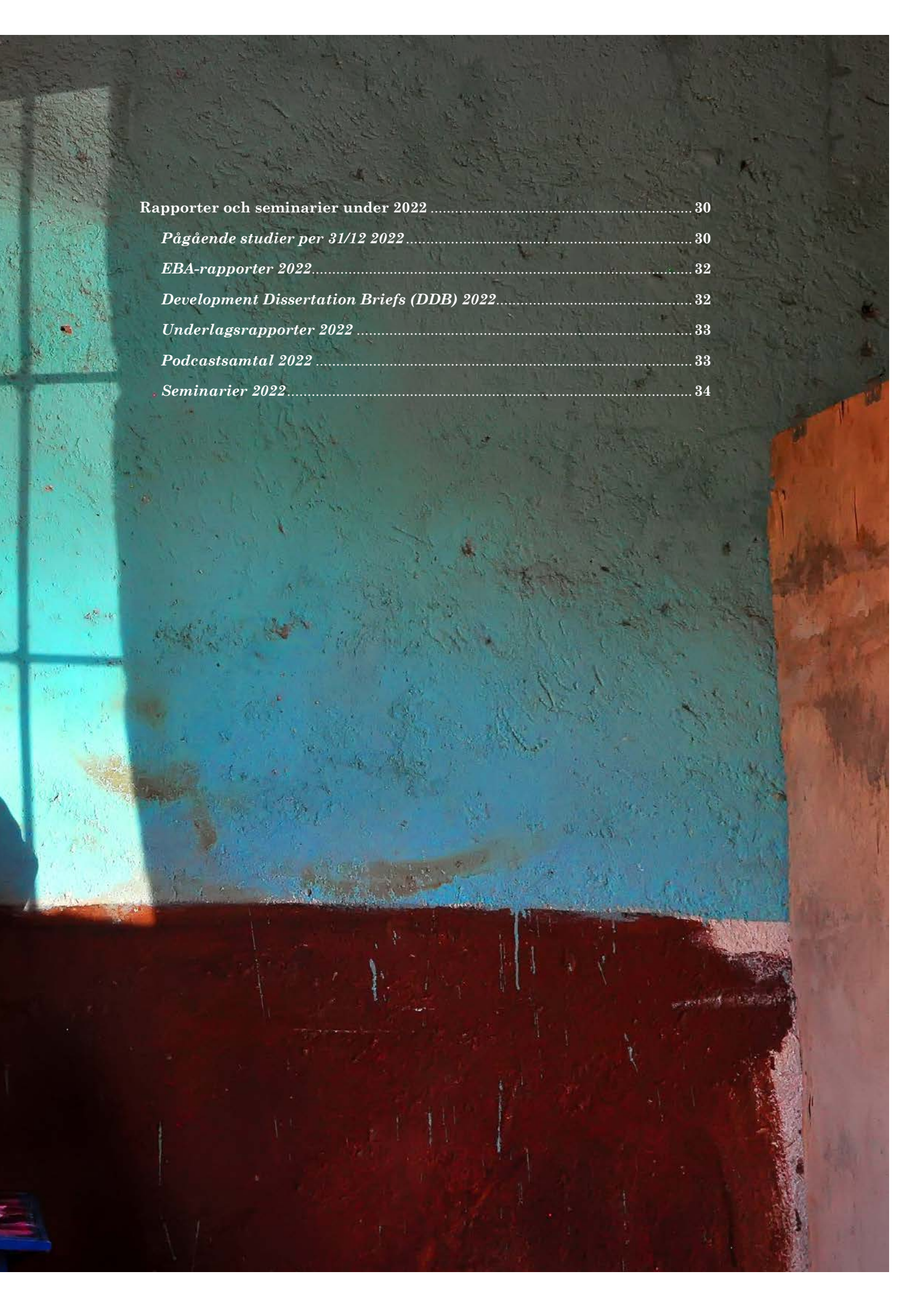
BISTÅNDSANALYS 2023

Årsrapport från Expertgruppen för biståndsanalys för år 2022

INNEHÅLL

Förord	4
Tillbakablick	6
Aktivt arbete i EU lönar sig	8
Biståndspolitiken är politisk	11
När krisen kommer	12
Utmaningar i arbetet mot sextortion	15
Ett jordbruksstöd som tunnats ut	16
Biståndsrealism	21
Lärdomar efter ett halvsekel av samarbete	23
Framåtblick	25
Expertgruppen	27
Intervju med nye ordföranden	28

Rapporter och seminarier under 2022	30
<i>Pågående studier per 31/12 2022</i>	30
<i>EBA-rapporter 2022</i>	32
<i>Development Dissertation Briefs (DDB) 2022</i>	32
<i>Underlagsrapporter 2022</i>	33
<i>Podcastsamtal 2022</i>	33
<i>Seminarier 2022</i>	34

FÖRORD

Krishanteringsförmåga, Ukraina samt Sveriges inflytande över EU:s biståndspolitik har varit i fokus för arbetet under det gångna året.

DEN HUVUDSAKLIGA UPPGIFTEN för Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) är att bidra med underlag till regeringens styrning och utveckling av biståndet, främst genom att ta fram och kommunicera utvärderingar och analyser. Verksamheten är relevant också för andra aktörer inom biståndet.

Samtidigt som covid-19 i skrivande stund fortsatt sprids globalt har det ryska anfallskriget mot Ukraina stora och allvarliga globala konsekvenser. Coronapandemins effekter för människor världen över, på fattigdom, utbildning, jämställdhet och hälsa har som en följd av kriget inte upphört utan på många håll i stället fortsatt eller förstärkts. Den, framför allt europeiska, säkerhetspolitiska krisen spiller över på andra delar av världen och samverkar med en klimatkris, en energikris, en demokratikris och en livsmedelskris. En påtaglig risk med det ryska anfallskriget är att andra globala kriser, och kriser i andra länder, skymms, samtidigt som de förvärras av kriget.

Inom biståndet behöver vi lära oss mer om hur de här kriserna samverkar, för att finna de verktyg som är bäst lämpade för att hantera dem. EBA bidrar till detta arbete, både genom egna studier och i samtal med våra internationella systerorganisationer. EBA har under året publicerat ett flertal studier om krishanteringsförmåga, bland annat om biståndets pandemihantering och betydelsen av socialt skydd. Vi har också arbetat med att belysa hur stödet till återuppbyggnad av Ukraina bör och kan hanteras av det internationella samfundet, med betoning på Sveriges roll i detta.

Under året har EBA även tagit fram flera rapporter om det europeiska samarbetet och Sveriges roll inom EU:s bistånd, med en gemensam övergripande frågeställning om medlemsländers inflytande. En av dessa analyserar förhandlingarna som ledde fram till EU:s gemensamma biståndsbudget.

EBA presenterar löpande genomförda studier i form av EBA-rapporter, underlagsrapporter och sammanfattningar av vetenskapliga avhandlingar. Samtal om dessa sker på seminarier, workshops och i EBA-podden. Förhoppningen är att de bidrag EBA ger ska vara användbara för en lång rad olika aktörer för inriktningen, utformningen och genomförandet av det svenska biståndet.

Stockholm, mars 2023

Torbjörn Becker, ordförande

Julia Schalk, vice ordförande

Kim Forss, ledamot

Torgny Holmgren, ledamot

Staffan I. Lindberg, ledamot

Malin Oud, ledamot

Anders Pedersen, ledamot

Andreas Wladis, ledamot

TILLBAKABLICK

Utvecklingen med ökande fattigdom har fortsatt, samtidigt som kriget i Ukraina i hög grad har påverkat det svenska biståndet. Under 2022 gick vi från en global hälsokris in i en europeisk men också global säkerhetspolitisk kris, säger förra ordföranden Helena Lindholm.

Hur vill du beskriva bistandsåret 2022?

– Själva biståndet präglas av de strategier som ligger och de beslut som fattades 2021, men något som diskuterades mycket under året är frågan om avräkningar från biståndet för att finansiera flyktingmottagandet och framförallt då flyktingar från kriget i Ukraina.

Avräkningar har skett tidigare men nu är det en större andel än under de närmast föregående åren. Dessutom har kriget i Ukraina i sig kommit att definiera årets biståndsdiskussion: vilken typ av stöd behöver Ukraina i den här situationen och framöver? Är det något vi vet om krig och väpnade konflikter så är det att förödelsen är omfattande och fundamental och att någon typ av återuppbyggnadsbistånd kommer att behövas.

”Ökande priser på energi, bränsle och livsmedel drabbar den fattiga världen hårdare än det drabbar oss i västvärlden.”

Under covid ökade den extrema fattigdomen i världen för första gången på tjugo år. Har den utvecklingen fortsatt?

– Det stämmer att den extrema fattigdomen ökade. Den utvecklingen ser ut att fortsätta, nu också genom ökade levnadsomkostnader. Ökande

priser på energi, bränsle och livsmedel drabbar den fattiga världen hårdare än det drabbar oss i västvärlden. Det urholkar redan låga inkomster i många länder.

En av årets studier handlade om hur biståndet lyckades ställa om under pandemin. Vad har vi lärt oss som vi kan ha nytta av i nästa kris?

– Ja, vad lär vi oss egentligen av kriser? Vi såg under pandemin att biståndet i viss utsträckning visade sig vara flexibelt och förmådde ställa om. Det är tydligt att vår tid karaktäriseras av osäkerheter och kriser som samverkar med varandra. Vi gick från en global hälsokris in i en framför allt europeisk, men också global, säkerhetspolitisk kris. Den säkerhetspolitiska krisen samverkar med en klimatkris, en energikris, en demokratikris och en livsmedelskris. Inom biståndet behöver vi lära oss hur de här kriserna samverkar, för att finna de verktyg som är bäst lämpade för att hantera dem. Pandemin lärde oss att bättre förstå de här sambanden, men alla lärodomar behöver ständig kunskapspåfyllnad.

Mycket har gått åt fel håll under det gångna året: fattigdomen har ökat, liksom utsläppen och den demokratiska tillbakagången fortsätter. Har bistånd blivit svårare?

– Å ena sidan har bistånd alltid varit svårt, det ligger i dess förutsättningar att skapa förändring på lång sikt. Samtidigt gör komplexiteten i de här samverkande kriserna det svårare att hitta rätt verktyg och rätt instrument. Om man till exempel tar en sådan fråga som sambandet mellan klimatförändringar och fattigdom – hur ska fattiga samhällen klara klimatförändringar när livsmedelstillgången blir svårare att säkerställa under omfattande perioder av torka eller översvämningar? Vilken typ av biståndspolitiska

”Vår tid
karaktäriseras av
osäkerheter och
kriser som samverkar
med varandra.”

Foto: Anna Hult

instrument är mest lämpade för att hantera sådana samband? Och om vi kopplar på frågan om demokrati vet vi att fattiga länder ofta saknar de robusta samhällsliga institutioner som behövs för att hantera till exempel fördelningspolitiska aspekter av försämrade livsmedelstillgång. I den meningen har bistånd blivit svårare.

Är det något i EBAs studier under året som överraskat dig?

– Om jag skulle lyfta fram något är det studien som vi gjorde om jordbruket. I biståndets begynnelse var jordbruksbiståndet väldigt viktigt. Sedan har det delvis minskat i betydelse. Den rapport vi gjorde visade att mycket av det bistånd som egentligen bidrar till insatser inom jordbruket inte definieras som jordbruksbistånd i sig, utan räknas in i andra sektorer. Det är intressant eftersom stödet till jordbruket därmed är större än det ser ut vid första anblicken. Varför

jag tycker det är viktigt handlar just om hur klimatförändringar påverkar livsmedelssäkerhet, ekosystem och biologisk mångfald och vad det betyder för människors möjlighet att försörja sig. I klimatkrisens tidevarv kanske det finns anledning att fokusera mer på jordbruket.

Under första halvåret 2023 är Sverige ordförandeland i EU. Vad har EBA gjort under 2022 som berör EU?

– EBA har tagit fram flera rapporter av relevans för EU-samarbetet och Sveriges roll. En av dessa handlar om förhandlingarna som ledde fram till EU:s gemensamma biståndsbudget. Den visar att ordförandeländer som haft stor sakkunskap och tidigt lagt fast sina positioner också har varit framgångsrika. En annan slutsats är att Sverige hade framgångar vid förhandlingsbordet i frågor som handlar om fattigdomsbekämpning och jämställdhet; frågor som Sverige identifierat som viktiga.

AKTIVT ARBETE I EU LÖNAR SIG

Genom aktivt arbete inom EU kan Sverige påverka utformningen av unionens bistånd och använda sig av EU:s geopolitiska inflytande internationellt. Men det svenska arbetet kan utvecklas. Det är slutsatserna i de rapporter från EBA som under året undersökt Sveriges roll i EU:s bistånd.

EU ÄR SVERIGES VIKTIGASTE utrikes- och utvecklingspolitiska plattform. Förutom att vara den största biståndsgivaren, representerar unionen också en viktig politisk arena. EBA har under 2022 i en serie rapporter belyst hur Sverige arbetar i, och med, EU i utvecklingssamarbetet. Fokus i samtliga rapporter är i vilken mån Sverige lyckats få inflytande för sina utvecklingspolitiska prioriteringar. Den samlade bilden rapporterna ger är att Sverige är en aktiv aktör, som samverkar med och påverkar EU såväl i Bryssel som i gemensamma samarbetsländer världen över. Samtidigt visar årets studier på några områden där Sverige kan göra ännu mer för att öka sitt inflytande.

”Sverige kan inte ta samsyn inom EU för givet.”

EBA PUBLICERADE UNDER 2021 en kartläggning av medlemsländernas biståndspolitiska prioriteringar och av vart pengarna faktiskt går (*maj 2021*). Den visar att det finns stora skillnader mellan medlemsländerna, i såväl målsättning som genomförande. Kartläggningen visar att Sverige inte kan ta samsyn inom EU för givet. Tvärtom är

det viktigt för Sverige att aktivt påverka utformningen av EU:s utrikes- och utvecklingspolitik eftersom EU är en geopolitiskt viktig aktör och en av de största förmedlarna av svenskt bistånd. Sverige bidrar genom medlemsavgiften 2023 med cirka 3,4 miljarder kronor till EU:s biståndsbudget.

Efter tre års förhandlingar tog EU 2021 beslut om en ny långsiktig budget för åren 2021–2027. En viktig del av budgeten är Instrumentet för grannskap, utveckling och internationellt samarbete (NDICI). Instrumentet reglerar EU:s utvecklingssamarbete, med en budget på runt 800 miljarder kronor för perioden. Förhandlingarna representerar därmed en av decenniets viktigaste utvecklingspolitiska processer. En av årets studier (*EBA 2022:07*) ger en unik inblick i förhandlingarna. Författarna beskriver alla medlemsländers agerande och ståndpunkter, och visar sedan hur detta påverkade slutresultatet av förhandlingen – alltså hur framgångsrika, eller inflytelserika, olika medlemsstater var. Sverige kom påfallande väl ut. Studien visar att Sverige lyckades få igenom i princip alla sina prioriterade frågor. Analysen visar hur detta till stor del var ett resultat av den kunskap och kompetens som Utrikesdepartementet etablerat inom utvecklingsfrågor, samt de resurser som lades på förhandlingarna. En slutsats är att mindre EU-länder, som Sverige, kan ha ett betydande inflytande i EU-samarbetet genom att utifrån en sakspecifik kompetens ihärdigt och

Najim förlorade sitt ena ben när ett flyg attackerade hans by i Syrien. Han bestämde sig för att ta sig till Turkiet. Efter tre dagar nådde han gränsen där fick han hjälp att komma till en rehabiliteringsklinik. Foto: EU.

konsekvent föra fram ståndpunkter.

Samma betoning på värdet av kompetens och resurser återkommer i EBAs övriga studier på området. I en utvärdering (*EBA 2022:01*) av hur Sverige använder seniora sekunderingar för påverkansarbete inom EU och FN konstateras att Sverige ofta får goda resultat. Genom sekunderad personal kan Sverige få viktigt inflytande i multilaterala organisationer, men också över tid utveckla en svensk resursbas med viktig kompetens om arbete inom EU och andra multilaterala organisationer. Det är något som sedan kan bidra till att ytterligare stärka framtida svenska ambitioner inom EU. Utvärderingen visar samtidigt att det finns stora möjligheter att utveckla arbetet, främst genom att arbeta mer strategiskt med såväl utformning som uppföljning av svenska sekunderingar.

ATT HA EN STARK SVENSK RESURSBAS, med kompetens och erfarenhet från EU-samarbetet, är en framgångsfaktor som lyfts upp i en studie om Sveriges samarbete med EU på landnivå (*EBA 2022:04*). Studien beskriver EU:s processer för att utforma sitt eget bistånd och samarbetet mellan EU:s medlemsländer. Författaren menar att Sverige är en aktiv partner i det europeiska samarbetet, men att det finns en betydande potential att ytterligare utveckla det svenska arbetet. En sådan utveckling skulle dock kräva mer resurser, i såväl Stockholm som på utlandsmyndigheterna. Personalen behöver EU-kompetens och tydliga uppdrag att strategiskt forma det svenska arbetet med EU på landnivå. Samtidigt är det tydligt att samarbetet också påverkas av andra länders förutsättningar, samt utformningen av EU:s processer. EU har lanserat en ny modell för samarbete på

En av medlemmarna i ett kooperativ i Nairobi säljer kol på den lokala marknaden. Det ger henne pengar hon kan bestämma över själv.
Foto: Jonathan Torgovnik/Getty Images/Images of Empowerment.

RAPPORTER:

Karlsson, O. & Tallberg, J. (2021), *Like-minded in Principle or in Practice? Priorities and Allocations in EU Member States' Foreign Aid*, EBA underlagsrapport, maj 2021

Lundgren, M., Tallberg, J. & Pedersen, C. (2022), *Member State Influence in the Negotiations on the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument*, EBA 2022:07

Dellmuth, L., Levin, P. T., & Svensson, N. (2022), *Utvärdering av strategiska sekunderingar som del av svenskt påverkansarbete*, EBA 2022:01

Lundsgaarde, E. (2022), *A Team Player and Free Agent: Sweden's Engagement with EU Country and Joint Programming*, EBA 2022:04

landnivå, *Team Europe Initiatives*. Här har Sverige en viktig roll framöver, inte minst under ordförandeskapet, att arbeta för nya arbetssätt som bättre synliggör EU:s bidrag till partnerländernas utveckling.

Sammantaget visar EBAs studier om samarbetet med EU att Sverige är framgångsrikt i arbetet med att få inflytande, men att det finns möjligheter att utveckla arbetet ytterligare. Med strategiska insatser kan Sverige få inflytande i utformandet av EU:s bistånd och använda sig av EU:s geopolitiska inflytande internationellt och på landnivå. Men utökade ambitioner måste bygga på en stark resursbas av personer som kan EU och EU:s utvecklings-samarbete, något som bara kan byggas genom ett långsiktigt och strategiskt arbete – en investering både i termer av pengar och personalresurser.

SLUTSATSER

- Inflytande i (och genom) EU är en av de enskilt viktigaste frågorna i den svenska utrikes- och utvecklingspolitiken. Genom EU kan Sverige få ett inflytande som vida överstiger vår enskilda möjlighet. Detsamma gäller även i andra multilaterala sammanhang.
- Inflytande i EU fås genom ett aktivt engagemang på alla nivåer, i Bryssel, inom EU:s olika institutioner och i relationerna till EU och andra medlemsländer i gemensamma partnerländer. Mindre länder, som Sverige, kan få ett betydande internationellt inflytande i och genom EU. Sverige kan arbeta mer aktivt och strategiskt för detta.
- Att få inflytande kräver kompetens och resurser. Sverige kan göra mer för att bygga sin resursbas, bland annat genom att sända ut fler som sekunderade.

BISTÅNDSPOLITIKEN ÄR POLITISK

Inom de flesta politikområden finns vissa grundläggande skiljelinjer. Är politiseringen inom biståndet större än inom andra områden och har det förändrats över tid?

TVÅ MÅTT PÅ KONFLIKTNIVÅN i riksdagen är partiernas olika syn på biståndsbudgetens storlek och antalet biståndsrelaterade tillkännagivanden. I en underlagsrapport (*juni 2022*) dras slutsatsen att konfliktnivån har varierat påtagligt över tid, men att den sammantaget kan ses som ”komplex men i huvudsak måttlig”. Utifrån dessa mått bör inte biståndet ses som mer politiserat än andra politikområden. Sedan rapporten skrevs har dock större förändringar aviserats från regeringen, så det är osäkert om denna slutsats speglar dagens läge.

En särskiljande fråga har historiskt varit att biståndsvolymen bestäms av det så kallade enprocentsmålet. Även om det totala budgeterade biståndet har understigit en procent av bruttonationalinkomsten under 15 av de senaste 30 åren övergavs enprocentsmålet som bestämmande princip för biståndets volym för första gången år 2023. Det återstår att se om sättet att bestämma volymen fortsatt blir en konfliktfråga.

EBA har ingen position i frågan om biståndets storlek men har tidigare framfört att reformer av en sådan omfattning bör föregås av en gedigen konsekvensanalys (se *Biståndsanalys 2020*). Såvitt EBA vet har en sådan inte genomförts i detta fall.

I andra politiserade frågor inom biståndet går det att luta sig mot forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet. I dessa frågor försöker EBA bidra med kunskapsunderlag.

Ett sådant område, som behandlas i en underlagsrapport (*december 2022*) rör de kostnader för asylmottagande i Sverige som redovisas som bistånd. I rapporten visas hur dessa så kallade avräkningar skapar osäkerhet om storleken på biståndets övriga delar både mellan år och

under ett visst år. Att oförutsedda svängningar i biståndsflöden har negativa effekter är ett väl-etablerat forskningsresultat. Osäkerhet om kommande finansiering och plötsliga inbromsningar påverkar möjligheten att planera och biståndet riskerar då att bli mer kortsiktigt. Dessutom skapar sådana förändringar effektivitetsförluster genom (ibland upprepade) omförhandlingar av avtal under innevarande år och eventuellt kortare avtal.

En tidigare rapport sammanställde effekter av en ofta omdebatterad biståndsform, budgetstöd (*EBA 2018:04*). Ett par av rapportens slutsatser var att budgetstöd bidragit till att minska icke inkomstbaserad fattigdom och att stärka nationella institutioner som verkar mot korruption. Dessa resultat till trots har det svenska generella budgetstödet fasats ut, bland annat med korruptionsrisk som argument. Detta kan ses som ett exempel där anseenderisken i givarlandet är politiskt viktigare än evidensen.

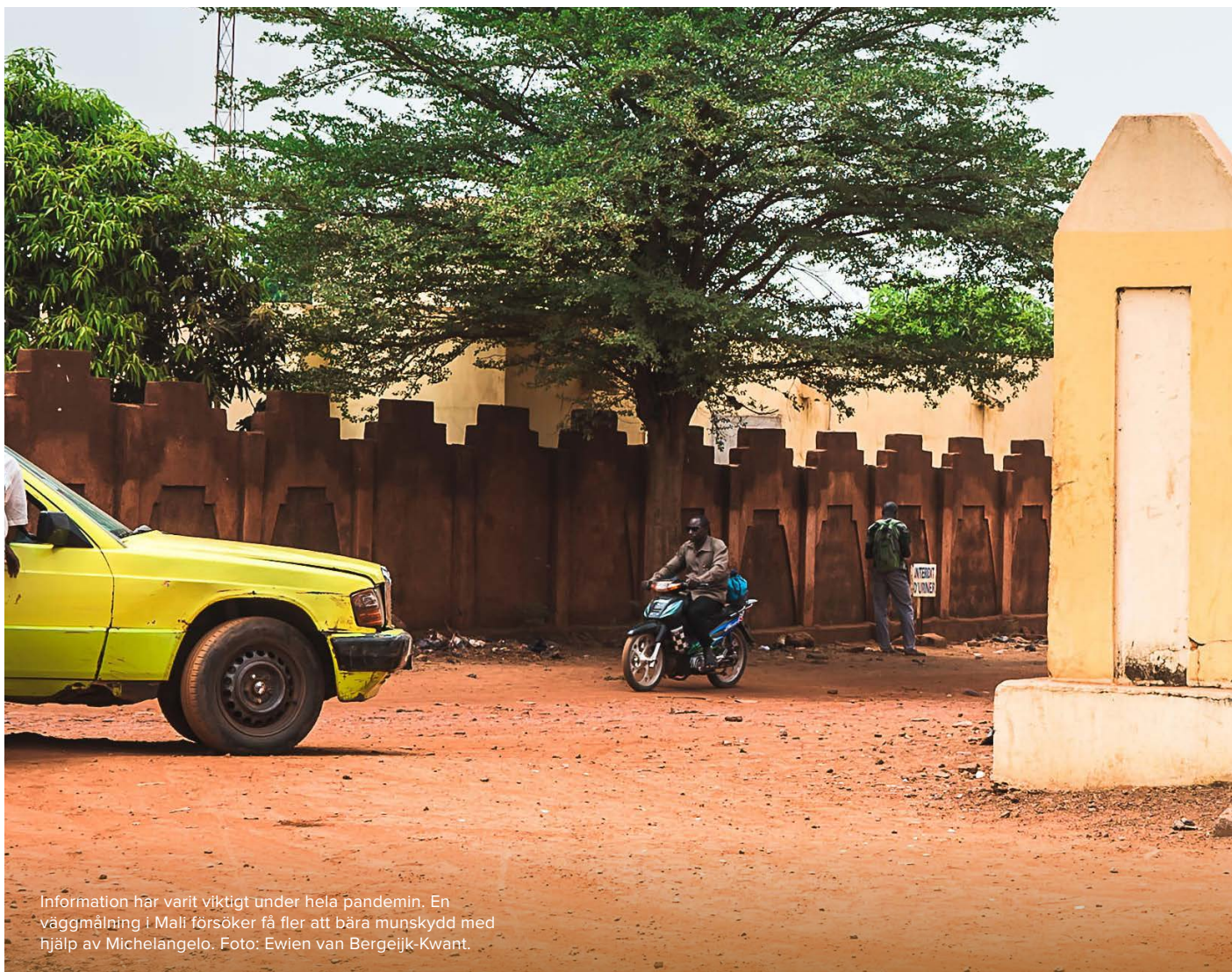
RAPPORTER:

Larue, T. (2022), *Riksdagspartierna och biståndet: konflikt eller konsensus?*, EBA underlagsrapport, juni 2022

Biståndsanalys 2020, Årsrapport från Expertgruppen för biståndsanalys för år 2019.

Pettersson, J., Malm Lindberg, H. & Hårsmar, H. (2022), *Avräkningar från biståndet för migrationskostnader i Sverige: vad vet vi?*, EBA underlagsrapport, december 2022

Dijkstra, G. (2018), *Budget Support, Poverty and Corruption: A Review of the Evidence*, EBA 2018:04

Information har varit viktigt under hela pandemin. En väggmålning i Mali försöker få fler att bära munskydd med hjälp av Michelangelo. Foto: Ewien van Bergéijk-Kwant.

NÄR KRISEN KOMMER

De senaste åren har präglats av flera ömsesidigt förstärkande globala kriser, såsom coronapandemin, hungerkrisen, kriget i Ukraina och klimatkrisen. Kriserna påverkar människors livsvillkor och utmanar nationella system och det internationella utvecklingssamarbetets krishanteringsförmåga. EBA har under året publicerat flera rapporter inom området.

UNDER VÅREN 2020 svepte covid-19-pandemins första våg över världen. En av årets rapporter (*EBA 2022:02*) analyserar hur det svenska biståndet hanterades och anpassades till pandemin under 2020 och 2021. Ett viktigt syfte med studien var att bidra till lärande inför framtida kriser. Studien visar att det humanitära och hälsoinriktade biståndet ökade något mellan 2019 och 2020, medan biståndets övergripande inriktning förblev förhållandevis oförändrad. Det svenska biståndets decentralisering bidrog dock till en flexibel anpassning till nya förhållanden. Stödet till direkt covidrelaterade insatser uppgick under 2020 till 2,6 miljarder, eller 6 procent av biståndet. En del av detta stöd gick till insatser som syftade till att minska smittspridningen och stärka hälsosystem. Resten gick till insatser för exempelvis livsmedelssäkerhet, sysselsättning, socialt skydd och könsbaserat våld. Rapportförfattarna konstaterar att dessa på olika sätt bidrog till att motverka pandemins sociala och ekonomiska effekter.

Rapportförfattarna drar slutsatsen att Sverige varit en viktig partner och givare, inte minst av kärnstöd, till många multilaterala och civilsamhällesorganisationer som arbetat med pandemi-hanteringen. Man har därmed möjliggjort ett behovsanpassat bistånd och ett bidrag till dialog och globalt samarbete. Under pandemin stärktes samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet. Några lärdomar inför framtida kriser är behovet av tydlig kommunikation och samordning mellan huvudkontor och ambassader samt i relation till partners, en decentraliserad beslutsstruktur, data för analys och beslutsfattande i alla skeden av processen, samt adekvat stöd till personal på ambassader.

PANDEMIN BLOTTLADE ÄVEN stora brister i tillgången till sociala trygghetssystem i det globala syd. Sådana system kan innefatta bland annat kontantstöd, pensioner och arbetsmarknadsinsatser och är centrala under kriser, då fattigdom

Mhammad bor ensam i Jabel Badro, en fattig förort till Aleppo. Före Syrienkrisen var han med om en motorcykelolycka som gjorde honom handikappad. Mhammad får nu EU-finansierat kontantstöd. Foto: Anouk Delafortrie/EU.

och utsatthet ökar. En annan av årets EBA-rapporter (*EBA 2022:08*) visar att internationellt bistånd till sociala trygghetssystem ökat under perioden 2000–2019, särskilt under kriser, men samtidigt minskat som andel av det totala biståndet. Rapporten visar också att biståndet har haft en positiv effekt på expansionen av sociala trygghetssystem i låg- och medelinkomstländer, men att mer kan göras där sådana är svaga. Bärkraftiga system är en förutsättning för ett effektivt socialt skydd under kriser.

EBA HAR UNDER ÅRET OCKSÅ genomfört en studie i samarbete med OECD som kartlägger flyktingars tillgång till sociala trygghetssystem i låg- och medelinkomstländer som tar emot många flyktingar (*OECD/EBA, juli 2022*). Antalet flyktingar i världen ökar och allt fler befinner sig i utdragna flyktingsituationer där tillgång till statlig service och lokala arbetstillstånd är avgörande för integrering och värdiga livsvillkor. Rapporten visar att statliga trygghetssystem ofta är bräckliga och även där dessa formellt sett är öppna för flyktingar förblir den faktiska tillgången begränsad till följd av institutionella och politiska hinder. Även denna rapport lyfter fram behovet av stöd till utbyggnaden av sociala trygghetssystem och mer långsiktig finansiering av dessa system. Rapportförfattarna efterlyser även stärkt samordning mellan nyckelaktörer samt bättre data och utvärdering av flyktingars inkludering i systemen.

SLUTSATSER

- Sveriges flexibla stöd till multilaterala organisationer och civilsamhällsorganisationer bidrog till att dessa snabbt kunde anpassa sina program och motverka pandemins negativa effekter.
- Utbyggnaden av sociala trygghetssystem i låg- och medelinkomstländer kan bidra till en stärkt möjlighet att förebygga och minska fattiga människors utsatthet under kriser och katastrofer.
- Allt fler sammanlänkade och utdragna kriser belyser vikten av insatser som förebygger kriser och stärker länders krishanteringsförmåga, inbegripet lokalt förankrade humanitära insatser och deras samverkan med utvecklingssamarbetet.

RAPPORTER:

Schwensen, C., Lövkrona, J. & Scheibel Smed, L. (2022), *Swedish Aid in the Time of the Pandemic*, **EBA 2022:02**

Niño-Zarazúa, M., Horigoshi, A., Santillán Hernández, A. & Tiburcio, E. (2022), *The Rise of Social Protection in the Global South: The Role of Foreign Aid*, **EBA 2022:08**

Gagnon, J., Ahmed, M., Hjelm, L. & Hesemann, J. (2022), *Social protection for the forcibly displaced in low- and middle-income countries: A pathway for inclusions*, **OECD/EBA, juli 2022**

UTMANINGAR I ARBETET MOT SEXTORTION

Missbruk av makt och position i utbyte mot sex kallas sextortion. Det är både en form av korruption och könsbaserat våld. På senare år har kunskapen om sextortion växt och såväl biståndsaktörer som enskilda länder har numera riktlinjer mot handlingen. Men hur går implementeringen? EBA har sökt svar genom att studera folkhögskolor i Tanzania.

HUR SEXTORTION BÖR DEFINIERAS och förstås för att bäst kunna hanteras i policy och praktik undersöktes i en tidigare EBA-rapport (*EBA 2020:06*). Den bidrog till ökad kunskap samt med förslag på ett mer systematiskt och effektivt utvecklingssamarbete inom området. Det saknas dock exempel på ett effektivt genomförande av insatser för att motverka sextortion.

För att bidra med ökad insikt om implementeringsarbetet utförde EBA under 2022 en uppföljningsstudie (*september 2022*). Den undersöker hur man arbetat med policyn mot sextortion i Tanzania, ett land där begreppet inte bara är känt utan även erkänns juridiskt som ett samhällsproblem. Uppföljningsstudien undersöker specifikt hur arbetet med att tillämpa den nya policyn bedrivs av Sidas samarbetsorganisation Karibu Tanzania Organization (KTO). Deras insatser syftar dels till att öka kunskapen om sextortion, dels till att i samarbete med myndigheterna ta fram riktlinjer mot förekomsten, dels till att implementera dessa på folkhögskolorna. Arbetet bedrivs främst genom förebyggande och medvetandehöjande insatser riktade till eleverna samt genom att man inrättar rapporteringsmekanismer.

Studien visar att KTO:s arbete lett till en gemensam förståelse för vad sextortion är och hur det är kopplat till andra former av korruption och sexuella trakasserier och övergrepp. Organisationens riktlinjer har stärkt möjligheten att agera när människor missbrukar sin makt och position i utbyte mot sex. En viktig slutsats är dock att insatserna för att förebygga sextortion – genom

att informera eleverna om det omoraliska i denna handling – tyvärr riskerar att lägga ansvaret på den som utsätts. Att prata med unga människor om att de inte bör vara delaktiga i sextortion kan spä på känslor av skam och stigma. Det kan i vissa fall till och med skapa en uppfattning av att vara medskyldig och därmed öka rädslan för att rapportera.

Studien visar att implementeringsmetoden, där prevention kombineras med information till elever och elevers ansvar att rapportera, i själva verket kan motverka viljan att synliggöra sextortion på de tanzaniska folkhögskolorna.

Författarna drar slutsatsen att insikten behöver öka om att ansvaret för sextortion alltid ligger hos den som missbrukar sin maktposition, i detta fall anställda på skolorna. Det är även viktigt att information till de som riskerar att utsättas inte motverkar viljan att rapportera. Studien betonar att insatser behöver riktas även till potentiella förövare och att uppförandekoder för relevanta yrkesgrupper ska tydliggöra att missbruk av makt och position i utbyte mot sex är oförenligt med att arbeta som lärare eller annan skolpersonal.

RAPPORTER:

Eldén, Å., Calvo, D., Bjarnegård, E., Lundgren, S. & Jonsson, S. (2020), *Sextortion: Corruption and gender-based violence*, **EBA 2020:06**

Eldén, Å. & Bjarnegård, E. (2022), *Implementing policy against sextortion: A follow-up study*, **EBA underlagsrapport, september 2022**

ETT JORDBRUKSSTÖD SOM TUNNATS UT

Majoriteten av de länder Sverige ger bistånd till har stora jordbrukssektorer, med stor del självförsörjning och lågproduktiv odling. Fattigdomen i dessa låginkomstländer är fortfarande som störst på landsbygden där människor är beroende av jordbruk. Ska fattigdomen minska är jordbruksutveckling därför central.

HISTORISKT HAR DAGENS RIKA och medelrika länder genomgått tidiga perioder av jordbruksutveckling. Det finns stöd för att jordbruk fortfarande är den ekonomiska sektor i låginkomstländer där tillväxt och produktivitetsutveckling ger mest effektiv fattigdomsminskning (*april 2022*). Socioekonomisk utveckling förutsätter framsteg på många håll samtidigt. Arbetskraft behöver flytta över från jordbruk till andra sektorer med högre produktivitet, i det som brukar kallas strukturomvandling av ekonomin. Men om det ska kunna ske är en tidig utveckling av jordbruket nödvändig. Det är genom högre produktivitet i jordbruket som resurser kan frigöras för att utveckla andra sektorer.

Men detta innebär inte att jordbrukssatsningar alltid fungerar. Ett exempel är medelinkomstlandet Bosnien-Hercegovina. Efter Balkankriget var fattigdomen där stor och Sverige inriktade därför sitt bistånd mot jordbrukssektorn. I EBAs utvärdering av biståndet till landet 1995–2018 slöt sig dock utvärderarna till att satsningar hellre borde ha gjorts på andra ekonomiska sektorer, särskilt mot bakgrund av att landet tidigare varit industrialiserat (*EBA 2018:10*).

Det är särskilt i låginkomstländer som sambandet mellan jordbruksutveckling och fattigdomsminskning är tydligt. Att stödet till jordbruk har legat lågt som andel av det svenska biståndet under de senaste 15 åren framstår därför som ett problem (*EBA 2022:05*). Minskningen hänger ihop med en nedtoning av området i regeringens styrdokument. EBAs kartläggning visar dock att en betydande underrapportering skett. Stöd till jordbruk redovisas i hög grad även under rubriker

som klimat-, jämställdhets- och marknadsinsatser. Därmed är inte stödet riktigt så blygsamt som det verkar, fem till sex procent av det totala biståndet snarare än redovisade tre procent. Men författarna till EBAs kartläggning pekar på risken att såväl det strategiska tänkandet som kompetensen kring jordbrukssektorns utveckling kan bli svagare än de borde vara just på grund av denna underrapportering.

”Ska fattigdomen minska är jordbruksutveckling central.”

DET SVENSKA BISTÅNDET till jordbruksutveckling har under perioden 2005–2020 i ökande grad inriktats på länder i Afrika söder om Sahara. Författarna till kartläggningen finner att andelarna jordbruksstöd av det totala biståndet skiljer sig betydligt mellan olika svenska samarbetsländer på kontinenten. De ställer frågan vad detta kan bero på, givet att samarbetsstrategier och ekonomiska förutsättningar förefaller relativt lika i länderna? Spelar det roll vilken kompetens som finns på respektive ambassad?

Kartläggningen visar också att det svenska jordbruksstödet är lågt som andel av Sveriges totala bistånd i en jämförelse med andra givarländerns bistånd. Författarna hittar dock inte indikationer på att Sveriges låga andelar skulle bero på någon tydlig arbetsfördelning med andra givare.

Bönder i Rwanda använder sig av en smartphonebaserad app, som utvecklats av agronomer för bättre bananskördar. Foto: IITA Rwanda.

Ett konkret exempel på jordbrukets minskade roll i det svenska biståndet kan hämtas från utvärderingen av samarbetet med Etiopien (*EBA 2022:06*). Författarna drar slutsatsen att några av de mest betydande långsiktiga effekterna av Sveriges bistånd till landet återfinns inom landsbygds- och jordbruksutveckling. Det så kallade CADU-programmet förbättrade till exempel jordbrukets produktivitet lokalt och komponenter skalades senare upp till nationella jordbruksprogram. Programmet påskyndade en marknadsorienterad omvandling av landsbygden. Den utvecklingen stötte senare på problem då Etiopien lade om sin inrikespolitik i mer socialistisk riktning. Andra program nådde framgång genom att stödja decentralisering och ett system för registrering av certifikat för brukande av mark till låg kostnad.

Etiopienutvärderingen pekar på att Sveriges stöd till jordbruks- och landsbygdsutveckling varit stort under tidigare decennier, men att det

på senare år minskat till förmån för insatser inom demokratiområdet. Detta beror på förändringar både i Sverige och i Etiopien. Sedan 1990-talet har Sverige alltmer betonat respekten för mänskliga rättigheter och demokrati. Samtidigt är Etiopiens landsbygdsutvecklingsinstitutioner idag starkare än tidigare, vilket sänker efterfrågan på utländskt stöd till jordbruket.

SKA SVENSKT BISTÅND BIDRA till effektiv fattigdomsminskning genom att jordbruk och andra ekonomiska sektorer utvecklas krävs att samarbetsländerna själva driver en sådan utveckling. Det viktiga 'ägarskapet' hos samarbetsländerna bör inte vara förankrat enbart på nationell nivå, utan också lokalt, konstaterade författarna till EBAs tidigare landutvärdering av Tanzania (*EBA 2016:10*). De pekar på att ägarskapsprincipen inte alltid leder till ett effektivt bistånd, bland annat hade ett svenskt stöd för jordbruket under 1970-

RAPPORTER:

Hårsmar, M. (2022), *Agriculture, Economic Growth and Poverty Reduction*, **EBA underlagsrapport, april 2022**

Lindahl, C., Lindahl, J., Söderbäck, M. & Ivankovic, T. (2018), *Nation Building in a Fractured Country: An Evaluation of Swedish Cooperation in Economic Development with Bosnia and Herzegovina 1995-2018*, **EBA 2018:10**

Virgin, I., Castensson, A., Ek, F. & Ran, Y. (2022), *Mapping Swedish Aid to Agriculture*, **EBA 2022:05**

Kebede, B., Danielsson, L., Elias, H., & Köhlin, G. (2002), *Swedish Development Cooperation with Ethiopia: Sixty Years of Lessons Learned*, **EBA 2022:06**

McGillivray, M., Carpenter, D., Morrissey, O. & Thaarup, J. (2016), *Swedish Development Cooperation with Tanzania – has it helped the poor?*, **EBA 2016:10**

talet sannolikt haft större effekt på fattigdomen än stödet för den tanzaniska regeringens industrialiseringspolitik.

En ytterligare aspekt gäller en ökande auktoritär utveckling i vissa samarbetsländer. Exemplet Etiopien visar på målkonflikter mellan krav på mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning. Till exempel drog Sverige tillbaka sitt stöd till den etiopiska regeringen efter det eritreansk-etiopiska kriget och det kontroversiella valet 2005, men fortsatte ge stöd genom multilaterala organisationer och civilsamhället. Under denna period skedde samtidigt en betydande fattigdomsminskning. Författarna till Etiopienutvärderingen påpekar att Sverige hade haft större möjligheter att bidra till fattigdomsbekämpning om man bibehållit det tidigare stödet. I den frågan prioriterade dock den svenska regeringen annorlunda. Biståndsgivarnas avvägningar är inte alltid enkla.

SLUTSATSER

- Stöd till jordbrukssektorn har potential att minska fattigdom i låginkomstländer. Det finns exempel på viktiga resultat av tidigare jordbruksstöd. Trots det utgör sådant bistånd en liten andel av svenskt bistånd.
- Underrapporteringen av stödet till jordbrukssektorn riskerar leda till brist på viktig kompetens inom biståndsförvaltningen.
- Jordbruksbistånd ger endast resultat när det samspelar väl med mottagarländerns utvecklingsprocesser. För att lyckas krävs god analys och viktiga avvägningar. Ibland tvingas man avstå.

Elever på Oloikaskolan i Kenya erbjuds alternativ till traditioner som giftermål och könsstympning. I stället kan de nu gå klart grundskolan och fortsätta på gymnasiet. Foto: Jonathan Torgövník/Getty Images/Images of Empowerment.

BISTÅNDSREALISM

En kritik mot det internationella utvecklingssamarbetet är att det ofta är utopiskt, med orealistiska målsättningar i relation till biståndets storlek. De ambitiösa målen kan skapa ouppnåeliga förväntningar och besvikelse genom en svag koppling mellan övergripande mål, mål på insatsnivå och vad som är rimligt att uppnå med de resurser som finns att tillgå.

I EBAS UTVÄRDERING av biståndet till Uganda (*EBA 2016:09*) menade författaren att det genomsnittliga årliga svenska biståndet till landet motsvarade kostnaden för att bygga en mindre bro i Skandinavien. I Uganda förväntades detta enligt strategin bidra till stärkt demokrati, ökad sysselsättning, förbättrad hälsovård och säkerhet i ett land som då hade 39 miljoner invånare.

Visioner kan behövas på övergripande nivå för att motivera och ange riktning. Samtidigt behöver en effektiv styrning målsättningar som länkar till realistiska och rimliga resultat.

I det svenska biståndet är geografiska och tematiska strategier centrala styrdokument. Samtidigt kan man ifrågasätta om dessa kan ses som strategier i strikt mening då de ger en mycket begränsad (om någon) vägledning om hur biståndets mål ska kunna nås. Strategierna består av breda, ambitiösa, övergripande målområden och operationaliseringen görs senare på myndighetsnivå. För att göra en koppling mellan regeringens mål och verksamheten förväntas myndigheterna numer formulera förändringsteorier kopplat till varje strategi.

Förändringsteorier kan ses som nedtecknade eller visualiserade idéer om hur insatser ska åstadkomma förändring och där resurser omvandlas till aktiviteter, samt kortsiktiga och långsiktiga resultat. Ett par granskningar från Statskontoret och Riksrevisionen har under 2020 och 2022 efterlyst tydligare förändringsteorier i Sidas arbete. Man vill helt enkelt att myndigheten tydliggör hur uppsatta mål är tänkta att nås. I en utvärdering av Sidas decentraliserade utvärderingar (*EBA 2021:02*) argumenteras för att Sida i ökad utsträckning och mer systematiskt bör arbeta med att utvärdera insatsernas bidrag till uppsatta målsättningar.

För att stödja dessa och liknande processer har EBA tagit fram en antologi (*EBA 2022:03*) där forskare och biståndspraktiker utforskar användningen av förändringsteorier i biståndet. En slutsats är att ambitionerna att utveckla förändringsteorier bör utgå från ett analytiskt och kritiskt perspektiv. På så sätt kan Sida undvika risken att förändringsteorier får tjäna ett mer legitimerande och kontrollerande än analytiskt och kunskapsuppbyggande syfte. Ett utvecklat arbete med förändringsteorier kan bidra med sammanhängande berättelser som kan ligga till grund för både intern och extern dialog om biståndets genomförande och resultat.

Ett sätt att ta reda på biståndets långsiktiga resultat och bidra till realistiska förväntningar är att genomföra analyser av mervärdet av svenskt utvecklingssamarbete i olika miljöer och situationer, bortom enskilda strategicykler. EBAs landutvärderingar är exempel på sådana (*EBA 2022:06, 2019:04, 2019:03, 2018:10, 2016:10, 2016:09*). En utvärdering av Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete med Liberia pågår. Det längre tidsperspektivet har att göra med att bistånds- och utvecklingsprocesser ofta behöver lång tid för att ge resultat och att redovisning av kortsiktiga prestationer och effekter många gånger inte låter sig göras.

EBAs underlagsrapport om biståndet till Afghanistan (*augusti 2021*) bidrog med kunskap om vad som kan åstadkommas, och inte, i sviktande och konfliktfyllda situationer. En lärdom byggde på åtskillnaden mellan olika utvecklingsproblems komplexitet, där biståndet lyckats bättre med mer avgränsade insatser som att bygga vägar, skolor, tillhandahålla hälsovård, röja minor, än

”Pandemin blev ett ‘stresstest’ som Sidas organisation klarade bra.”

med insatser för rättigheter, jämställdhet och god samhällsstyrning.

Ett område där forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet har skapat en bred evidensbas är arbetet med sociala trygghetssystem. I en rapport om biståndets roll för sociala skyddssystem (*EBA 2022:08*) pekar författarna på systemens betydelse för att länders befolkningar ska klara att hantera kriser nu och i framtiden. De fattigaste länderna har ofta inte den kapacitet och de system som krävs för att bygga upp och administrera bärkraftiga sociala skyddsnät. Rapporten diskuterar hur givarsamfundet kan och bör arbeta för att stötta låginkomstländer i detta. En central fråga är utbyggnad och effektivisering av länders skattesystem för att stärka den egna kapaciteten.

Kanske kan hantering av plötsliga omvälvande händelser ge viss information om vad biståndet kan och förmår. I en studie om det svenska biståndets anpassning under pandemin (*EBA 2022:02*) menar författarna att pandemin blev ett ”stresstest” som Sidas organisation klarat bra. Det positiva utfallet menar man bland annat beror på organisationens flexibilitet och anpassningsbarhet.

SLUTSATSER

- Biståndet bör fokusera på det som är möjligt och realistiskt att åstadkomma givet insatta resurser, något som är starkt kontextberoende.
- Sidas arbete med förändringsteorier bör beakta risken att arbetet utvecklas till en primärt legitimitetsskapande åtgärd med svag grund i organisationens vardagliga arbetssätt, processer och behov.
- Biståndet kan stärka system för socialt skydd i låg- och medelinkomstländer. En viktig fråga för biståndets förmåga att stötta socialt skydd i låginkomstländer är hur givarsamfundet kan bidra till att bygga upp bärkraftiga system.

RAPPORTER:

Niño-Zarazúa, M., Horigoshi, A., Santillán Hernández, A. & Tiburcio, E. (2022), *The Rise of Social Protection in the Global South: The Role of Foreign Aid*, **EBA 2022:08**

Forss, K. & Östlund, N. (2022), *Hur förändra världen? En antologi om förändringsteorier i biståndet*, **EBA 2022:03**

Schwensen, C., Lövkrona, J. & Scheibel Smed, L. (2022), *Swedish Aid in the Time of the Pandemic*, **EBA 2022:02**

Burman, M. (2021), *Målbild och mekanism: Vad säger utvärderingar om svenska biståndsinsatsers målfyllelse?*, **EBA 2021:02**

Pain, A. (2021), *Punching Above its Weight or Running with the Crowd? Lessons from Sweden's Development Cooperation with Afghanistan, 2002–2020*, **EBA underlagsrapport, augusti 2021**

EBAS LANDUTVÄRDERINGAR:

Kebede, B., Danielsson, L., Elias, H. & Köhlin, G. (2022), *Swedish Development Cooperation with Ethiopia: Sixty Years of Lessons Learned*, **EBA 2022:06**

BenYishay, A., Parks, B., Trichler, R., Baehr, C., Aboagye, D. & Prum, P. (2019), *Building on a Foundation Stone: the Long-Term Impacts of a Local Infrastructure and Governance Program in Cambodia*, **EBA 2019:04**

Andersen, H., Larsson, K-A. & Öjendal, J. (2019), *Supporting State Building for Democratisation? A Study of 20 years of Swedish Democracy Aid to Cambodia*, **EBA 2019:03**

Lindahl, C., Lindahl, J., Söderbäck, M. & Ivankovic, T. (2018), *Nation Building in a Fractured Country: An Evaluation of Swedish Cooperation in Economic Development with Bosnia and Herzegovina 1995 – 2018*, **EBA 2018:10**

McGillivray, M., Carpenter, D., Morrissey, O. & Thaarup, J. (2016), *Swedish Development Cooperation with Tanzania – Has It Helped the Poor?*, **EBA 2016:10**

Kruse, S-E. (2016), *Exploring Donorship – Internal Factors in Swedish Aid to Uganda*, **EBA 2016:09**

LÄRDOMAR EFTER ETT HALVSEKEL AV SAMARBETE

Ett av Sveriges längsta biståndssamarbeten är med Etiopien. En ny studie av Sveriges erfarenheter visar att de tydligaste långsiktiga effekterna syns inom landsbygdsutveckling och utbildning. En annan slutsats är att parallella målsättningar riskerar att leda till målkonflikter.

ETIUPIEN BLEV DET FÖRSTA svenska samarbetslandet redan 1954 och har sedan dess både haft auktoritära ledare, genomgått revolutioner, varit en bräcklig demokrati och befunnit sig i krig. Mellan 1960 och 2018 fick landet cirka 19,5 miljarder kronor i bistånd från Sverige. EBAs utvärdering ([EBA 2022:06](#)) påbörjades i en tid av hopp i Etiopien, men skrevs i en period präglad av hopplöshet. Förhoppningsvis är läget nu sådant att lärdomar kan tas vidare för framtiden.

I utvärderingen granskas de tre områdena landsbygdsutveckling, utbildning, samt demokrati och mänskliga rättigheter. Enligt författarna har det långsiktiga biståndet till de första två haft positiva effekter, bland annat för jordbrukets produktivitetsutveckling och grundskoleutbildning i avlägsna områden. Stödet till demokrati och mänskliga rättigheter bedöms ha bidragit till ett stärkt civilsamhälle.

Författarna identifierar även ett antal målkonflikter. Samtidigt som Sverige under årtionden var en stabil pålitlig givare, inriktad på minskad fattigdom, avslutades i princip stödet till fattigdomsreducerande insatser när regimen efter milennieskiftet blev alltmer odemokratisk. Trots att demokratin brustit även tidigare valde Sverige att avsluta samarbetet med den etiopiska staten i en tid då förutsättningarna för att minska fattigdomen kanske var som allra bäst och fattigdomsnivåerna sjönk som mest.

Författarna argumenterar för att biståndsarbete kan vara mer pragmatiskt i samarbetet med en statlig motpart, i synnerhet då en liten givare har begränsade möjligheter att påverka övergripande strukturer. Med det menar de att givare bör satsa på frågor där det finns en

positiv utvecklingsrörelse och samsyn mellan parterna. Ett alternativ är att arbeta genom civilsamhället eller multilaterala organisationer. Författarna poängterar att en rättighetsbaserad ansats kräver balans mellan stöd till de som har rättigheter och de som ska säkerställa att dessa uppfylls, men att en sådan balans är svår att nå om inget samarbete får ske med staten.

Sverige har störst sektoriell spridning av alla givare i Etiopien. En slutsats är därför att Sverige behöver tänka igenom om man som givare har för många små och sinsemellan oberoende projekt, fördelat på olika sektorer (se [EBA 2015:03](#) och [EBA 2015:07](#)). Kritiken mot fragmentering handlar om höga transaktionskostnader, medan andra i stället lyfter fram fördelarna med småskaligt experimenterande.

För att lärande ska kunna ske behövs dock systematisk utvärdering. Brister detta (se [EBA 2021:02](#)) finns en risk att de potentiella fördelarna med ett fragmenterat bistånd inte uppnås.

RAPPORTER:

Kebede, K., Danielsson, L., Elias, H., & Köhlin, G. (2002), *Swedish Development Cooperation with Ethiopia: Sixty Years of Lessons Learned*, [EBA 2022:06](#)

Burman, M. (2021), *Målbild och mekanism: Vad säger utvärderingar om svenska biståndsinsatserns målfyllelse?*, [EBA 2021:02](#)

Rothstein, B. & Tannenberg, M. (2015), *Making development work: the quality of government approach*, [EBA 2015:07](#)

Jansen Hagen, R. (2015), *Concentration difficulties? An analysis of Swedish aid proliferation*, [EBA 2015:03](#)

Nancy Kayitare driver en app som används för att boka boende i Rwanda. Allt började på en workshop där unga rwandiska entreprenörer kopplades ihop med arbetslösa ungdomar. Foto: Yagazie Emezi/Getty Images/Images of Empowerment.

FRAMÅTBLICK

Regeringen har aviserat en reformagenda för biståndet. I skrivande stund är det inte klart hur denna kommer att utformas. En huvudinriktning kan dock tydas i form av en frusen storlek på biståndet, ett ökat fokus på närområdet och på resultat och effektivitet. Det övergripande målet för biståndet är oförändrat uttryckt som att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

PRINCIPER FÖR ETT EFFEKTIVT genomfört bistånd finns i internationella överenskommelser. En milstolpe i detta arbete var den så kallade Parisdeklarationen för biståndseffektivitet år 2005. Ytterligare överenskommelser har lett fram till det Globala partnerskapet för effektivt utvecklingssamarbete (GPEDC) där Sverige under 2023 är medordförande. Idag utgår arbetet från de fyra principerna ägarskap, mätbara resultat, inkludering samt transparens och ömsesidig ansvarighet.

”Den fattigare delen av världen har till stor del förändrats under senare år.”

Den fattigare delen av världen har till stor del förändrats under senare år. ”Stabila” utvecklingsländer, som i olika takt rör sig mot medelinkomststatus, blir färre och samtidigt mindre demokratiska. Ett ökande antal ’sviktande’ länder, präglade av konflikt, förtryck och flyktingströmmar. I en del av dessa stater vill, kan eller får inte biståndsgivare ha med centralmakten att göra, samtidigt som det är i dessa länder de fattigaste och mest utsatta personerna befinner sig. Biståndets roll blir här att undvika ytterligare drastiskt försämrade livsvillkor. Detta kan göras genom att bidra till bland annat grundläggande utbildning och hälsa. Biståndets möjligheter att bidra till statsbyggande, fungerande institutioner och förändra

människors liv blir än mer begränsade än tidigare. Att få bistånd att fungera effektivt i dessa miljöer är genuint svårt och ställer stora krav på kunskap om det sammanhang biståndet ska verka i, på riskmedvetenhet och risktagande, och på ödmjukhet inför biståndets förmåga att göra skillnad.

ETT ANNAT SÄTT ATT TÄNKA kring effektivitet utgår från målen med givarlandets bistånd. En övergripande fråga blir här i vilka sammanhang som biståndets mål bäst kan uppfyllas. Är det övergripande målet fattigdomsbekämpning behöver biståndet finnas där fattigdomen är som störst. Det är till största del sviktande länder där staten är frånvarande. Att biståndet har svårast att fungera där det enligt ett fattigdomsmål behövs som mest är fortsatt sant.

Är det övergripande målet demokrati är dessa länder svåra att stödja till framgång med hjälp av bistånd. Demokratibistånd fungerar bäst i miljöer som redan rör sig i en demokratisk riktning. Ett strikt mål om utsläppsminskningar har störst förutsättningar att nås i de lägre medelinkomstländer där de större utsläppen sker.

Är det övergripande målet ekonomisk utveckling drivet av handel bör det verka i en miljö där det finns tillräckligt fungerande institutioner för att handel ska kunna ske på ett regelstyrt sätt som kan skapa ett ökande välstånd som gynnar landet. I dessa miljöer finns också möjlighet för biståndet att stödja mobiliserandet av andra resurser, såsom en utveckling av skattesystemet och att minska affärsrisker vid utländska och inhemska privata investeringar, genom till exempel garantier.

STÖDET TILL UKRAINA, som nu är Sveriges

Fenet går i förskolan i staden Woliso i Etiopien. Mamma Tigist är lärare på en skola där eleverna utöver de vanliga skolämnena får lära sig om jämställdhet, hälsa och hur man skyddar sig från att bli oönskat gravid. Foto: Maheder Haileselassie Tadesse/Getty Images/Images of Empowerment.

största biståndsmottagande land, är en alldeles egen prioritering och inkluderar både ett bistånd under pågående invasionskrig och stöd i en återuppbyggnadsfas.

EBA tar inte ställning i frågor om biståndets totala volym, val av länder eller övergripande målformulering. Vi är satta att självständigt och oberoende bidra med kunskap som grund för regeringens utveckling och styrning av biståndet. Forskning om tidigare försök att reformera biståndet pekar på behovet av ett fungerande samspel mellan politiker och tjänstemän för att reformer ska bli effektivt genomförda. Ett sådant "förvaltningskontrakt" förutsätter att politiken agerar med förtroende för

förvaltningen, men också att förvaltningen är lyhörd för hur, ibland vagt uttryckta, politiska viljor kan omsättas i praktiken.

Både ett effektivt val av länder och ett effektivt genomförande förutsätter att man drar på befintlig kunskap och samtidigt bygger ny. Det är därför fortsatt viktigt att det svenska biståndets aktörer, mer än idag, studerar biståndets resultat utöver de nära insatsernas mål, hur biståndet bidrar till övergripande målsättningar. Sådan kunskap behöver få ökad betydelse för såväl implementeringen av biståndet som i resultatrapporteringen till den politiska nivå som styr inriktningen. Det är EBAs ambition att bidra till detta viktiga arbete.

EXPERTGRUPPEN

TORBJÖRN BECKER

Ordförande

Direktör för Östekonomiska institutet
vid Handelshögskolan i Stockholm.

JULIA SCHALK

Vice ordförande

Policychef på Wateraid.

KIM FORSS

Ledamot

Konsult inom utvärdering.

TORIGNY HOLMGREN

Ledamot

Vd för Stockholm International
Water Institute, SIWI.

STAFFAN I. LINDBERG

Ledamot

Forskningsledare och
föreståndare, V-Dem-institutet,
Göteborgs universitet.

MALIN OUD

Ledamot

Chef för Raoul Wallenberg-
institutets Stockholmskontor.

ANDERS PEDERSEN

Ledamot

Chef för internationella avdelningen
på svenska Röda Korset.

ANDREAS WLADIS

Ledamot

Professor i katastrofmedicin vid
Linköpings universitet, samt docent
i kirurgi vid Karolinska institutet.

I Expertgruppen för biståndsanalys ingick under 2022 även Anders Trojenborg från UD.

*Expertgruppens beslut verkställs av ett kansli med åtta helårsanställda:
Anna Florell, Emma Hernborg, Helena Hede Skagerlind, Jan Pettersson (kanslichef), Lisa Hjelm (t o m
sept 2022), Markus Burman, Mats Hårsmar, Númi Östlund och Otto Nilsson Williams (fr o m dec 2022).*

MED VIKTIGA KUNSKAPER OM ÖSTEUROPA I BAGAGET

Regeringen har utsett Torbjörn Becker, chef för Östekonomiska institutet vid Handelshögskolan i Stockholm, till ny ordförande för Expertgruppen för biståndsanalys. Han är både hedrad och ödmjuk inför sitt nya uppdrag.

Du har nyligen utsetts till ny ordförande för EBA. Vad tar du med dig in i expertgruppen?

– Jag tar med mig lite olika saker från min bakgrund. När jag var på Internationella valutafonden i Washington arbetade jag med tillväxtländer, kapitalmarknadsutveckling och det internationella finansiella systemet som stöttar länder som råkar ut för kriser.

– Längre tillbaka i tiden disputerade jag i nationalekonomi och de glasögonen har jag naturligtvis på mig i det mesta jag gör nuförtiden. Det som kopplar tydligt till just EBAs verksamhet är att jag sitter på Östekonomiska institutet på Handelshögskolan. Vi är ett forskningsinstitut med en väldigt tydlig policyinriktning som arbetat med Östeuropa sedan 2006.

– Jag har även suttit i Sidas styrelse i nästan tio år och där varit del av många diskussioner om hur biståndet ska utformas, vilka strategier Sverige ska använda sig av och hur vi ser till att biståndsmedlen landar där de är tänkta att landa.

”Sedan kriget bröt ut har jag varit väldigt aktiv i diskussionen hur vi kan stötta Ukraina.”

Din expertis ligger ju mycket kring länderna i Östeuropa, där Ukraina är särskilt aktuellt just nu. Vad innebär det för din roll i EBA?

– Som medlem i styrelsen för Kyiv School of Economics har jag sedan kriget bröt ut varit väldigt aktiv i diskussionen hur vi kan stötta Ukraina på kort och på lång sikt. Jag har också varit delaktig i hur vi bäst organiserar den hjälp som ska gå till Ukraina framöver och då i termer av de institutioner som kommer att behöva skapas för att hantera den här typen av gigantiska stöd.

– Som alla vet har Ukraina historiskt haft stora utmaningar med korruption. Nu ser vi en ändrad mentalitet på många håll i det ukrainska samhället i och med kriget. Samtidigt måste vi förvissa oss om att det finns ett ramverk på plats som förhindrar korruption när nu mycket pengar ska investeras i landet, både biståndsmedel och pengar från det privata näringslivet.

Är det något område i det svenska biståndet eller någon särskild del av världen som ligger dig extra varmt om hjärtat?

– Nära hjärtat ligger naturligtvis vårt närområde med Ukraina, Georgien, Belarus och de andra länderna, på grund av mitt dagliga arbete. Som ledamot i Sidas styrelse har jag fått resa till ställen som Rwanda, Goma i Kongo och till Kambodja, något som verkligen breddat mina perspektiv och gjort att jag fått ta del av en större del av världen. Så snarare än att jag fått ett favoritland har jag fått se väldigt många olika delar av världen.

Under första halvåret 2023 är Sverige ordförandeland i EU. Samtidigt har regeringen aviserat ett ökat fokus på närområdet och Ukraina har blivit vårt största biståndsland. Vad kan EBA bidra med i detta läge?

– Generellt är EBAs uppgift att bidra till bra beslut om hur vi utformar bistånd och det bör vila på god vetenskaplig grund. Vi ska inte försöka uppfinna hjulet på nytt varje gång vi gör ett nytt program eller riktar in oss på en ny region.

Många av de frågorna som EBA har hanterat genom åren har en relevans nu när man tänker på vad det är för typ av bistånd vi kan ge i den här regionen. Visst måste man förstå landkontexten i varje enskilt fall, men det finns ändå vissa lärdomar kring hur man hanterar stöd för att det ska bli så effektivt som möjligt. Där är EBA en viktig kunskapskälla.

RAPPORTER OCH SEMINARIER UNDER 2022

PÅGÅENDE STUDIER PER 31/12 2022

ARBETSTITEL OCH BESKRIVNING	REFERENSGRUPP*	FÖRFATTARE
Extrem fattigdom och marginalisering i Bangladesh Bangladesh har gjort stora framsteg vad gäller ekonomisk tillväxt och indikatorer för mänsklig och social utveckling men dessa har inte kommit alla till del. Studien syftar till att öka förståelsen för drivkrafterna bakom och erfarenheter kring fattigdom och exkludering bland etniska och religiösa minoritetsgrupper i landet.	Referensgrupp ännu inte tillsatt. Ordförande: Julia Schalk	Owasim Akram Mathilde Maïtrot Joe Devine Anders Uhlin Ann-Catrin Kristianssen
Transparent svenskt bistånd Studien syftar till att belysa arbetet med ett transparent svenskt bistånd, genom Openaid och mer allmänt. Studien ska dels följa upp det svenska transparensarbetet, dels diskutera varför Sverige hittills hamnat relativt lågt i internationella jämförelser. Med detta som grund diskuteras värdet av internationella jämförelser i sig, samt det svenska transparensarbetet i ljuset av den svenska offentlighetsprincipen.	Referensgrupp ännu inte tillsatt. Ordförande: Kim Forss	Pontus Hedlin Cristoffer Lokatt
Sidas arbete mot korruption i partnerländer Korruption är ett stort hinder för hållbar utveckling. Denna utvärdering analyserar Sidas arbete mot korruption i partnerländer och drar slutsatser kring i vilken grad arbetet baseras på aktuell kunskap om effektiv korruptionsbekämpning, är relevant, samstämmigt och kan förväntas bidra till långsiktiga effekter.	Simone Dietrich Christian von Haldenwang Simon Gill Anki Fritzsche Karolina Jozic Ordförande: Anders Pedersen	Marina Nistotskaya Anna Persson Marcia Grimes Michelle D'Arcy Adea Gafuri Bo Rothstein
Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete med Liberia Utvärderingen syftar till att få en fördjupad förståelse för relevans, koherens och långsiktiga resultat i utvecklingssamarbetet inom fred och konflikt, demokrati och mänskliga rättigheter samt inkluderande ekonomisk utveckling.	Mikael Söderbäck Johan Romare Johanna Söderström Ole Winkler Andersen Ida Lindkvist Ordförande: Helena Lindholm	Christoph Emminghaus Tillman Hönig John Pokoo Kou Meapeh Gbaintor-Johnson Johanna Schaefer-Kehnert Anouchka Baldin Simon Wallisch
Markrättigheter och strategier för anpassning till klimatförändringar Kopplingarna mellan markrättigheter och anpassning till klimatförändringar är väl etablerade. FN:s klimatpanel IPCC, liksom UN-Habitat, har visat att landrättigheter är viktiga förutsättningar för individers och samhällens möjlighet att motstå och hantera klimatförändringar. Genom att studera variationen i markrättigheter i Kenya är denna studie tänkt att ge vägledning för hur samhällens anpassning till klimatförändringar kan ges bättre stöd.	Christian Lund Cathrine Boone Fibian Lukako Margareta Nilsson Andrew Linke Ordförande: Johan Schaar	Kathleen Klaus Emma Elfversson
Sveriges tillämpning av lokaliseringsagendan inom 'Grand Bargain' Överenskommelsen mellan ett stort antal regeringar, givarländer och civilsamhällsorganisationer vid det humanitära toppmötet i Istanbul 2016 efterlyste stora reformer av det internationella humanitära systemet. En del av det man kom överens om är på väg att genomföras, men mycket återstår. Utvärderingen undersöker i vilken utsträckning Sverige har förmått bidra till, och genomföra, lokaliseringsagendan.	Referensgrupp ännu inte tillsatt. Ordförande: Johan Schaar	Sophia Swithern Charlotte Lattimer Teddy Atim

* EBAs referensgrupper har en strikt rådgivande roll. Deltagare i referensgrupper har inte något ansvar för rapporternas innehåll, och de instämmer inte nödvändigtvis i rapporternas slutsatser och rekommendationer.

ARBETSTITEL OCH BESKRIVNING	REFERENSGRUPP*	FÖRFATTARE
Regeringens resultatredovisning till riksdagen <i>Vilka är resultaten? Det är den vanligaste frågan när det gäller internationellt utvecklingssamarbete. Studien syftar till att beskriva hur en samlad resultatredovisning för Sveriges bistånd ska kunna utformas på ett rättvisande sätt.</i>	Referensgrupp ännu inte tillsatt. Ordförande: Torgny Holmgren	Númi Östlund Helena Hede Skagerlind
Acceptans för reformer kring grön ekonomi <i>Samtidigt som samhällens acceptans för grön omställning har studerats noga i OECD-länder finns det fortfarande väldigt lite kunskap om dessa frågor i låg- och medelinkomstländer. Denna studie fokuserar på Östafrika.</i>	Steffen Kallenbeck Haileselassie Medhin Eric Coleman Katrin Aidnell Isabelle Stadelmann-Steffen Ordförande: Johan Schaar	Daniel Slunge Niklas Harring Anna Nordén
Utvärdering av Sveriges genomförande av Addis Abeba Action Agenda <i>I juli 2015 hölls den tredje internationella konferensen om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba i Etiopien. Resultatet blev Addis Abeba Action Agenda ("Addisagendan"), ett internationellt ramverk för finansieringen av 2030-agendan för hållbar utveckling. Syftet med utvärderingen är att undersöka om och hur Addisagendan har implementerats av Sverige.</i>	Måns Felleson Gunnel Axelsson Nycander Andreas Duit Gustav Engström Ordförande: Torbjörn Becker	Peter Middlebrook Claes Lindahl Amba Tadaa Jesine Lindahl
Det svenska utvecklingssamarbetets respons på hiv epidemin – vad kan vi lära? <i>Syftet med studien är att granska och lära av Sveriges internationella respons på hiv epidemin och ge insikter i hur policyutformning och implementering har anpassats utifrån den föränderliga situationen.</i>	Anders Molin Anna Mia Ekström Sarah Thomsen Dianne Stewart Susanne von Wächter Harriet Pedersen Ordförande: Julia Schalk	Pam Baatsen Dennis van Wanrooij Coen Buvelot Hannah Kabelka Thyra de Jongh Gerwin Evers Josefine Olsson Liana Petrosova Noor Tromp
Utvärdering av CSO-stöd till Afrika söder om Sahara <i>Utvärderingens syfte är att undersöka om och i så fall på vilket sätt Sveriges stöd bidrar till målsättningen att på ett hållbart sätt stärka kapaciteten i civilsamhället i dess arbete för demokrati och mänskliga rättigheter i Afrika.</i>	Jennifer Brass Stein-Erik Kruse Agnes Cornell Per Nordlund Annette Zimmer Maria Gärtner Nord Ordförande: Staffan I. Lindberg	Ola Segnestam Larsson Malin Arvidson Jan Ström Pelle Åberg
Utvecklingssamarbetets roll i att förbättra sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i låginkomstländer <i>De två senaste decennierna har betydande framsteg gjorts inom SRHR, men trots att den övergripande trenden är positiv, följer genomsnittet stora skillnader mellan länder och regioner. Syftet med studien är att bidra till ökad kunskap om effektiviteten av det hälsorelaterade utvecklingssamarbetet.</i>	Stefan Swartling Peterson Tomas Lundström Ann-Sofie Isaksson Miguel Niño-Zarazúa Ordförande: Julia Schalk	Björn Ekman Jesper Sundewall
Implementeringen av Sveriges feministiska utrikespolitik <i>För att fördjupa kunskapen om politikens bidrag till och påverkan på jämställdhetsarbetet i Sveriges samarbetsländer, genomförs en studie vars syfte är att systematiskt undersöka vilka nya arbetssätt, verktyg och resultat som den feministiska utrikespolitiken givit upphov till.</i>	Sofia Calltorp Lena Karlsson Maria Eriksson Baaz Rikard Bengtsson Robert Egnell Ordförande: Sara Johansson de Silva	Ann Towns Elin Bjarnegård Katarzyna Jezierska

* EBAs referensgrupper har en strikt rådgivande roll. Deltagare i referensgrupper har inte något ansvar för rapporternas innehåll, och de instämmer inte nödvändigtvis i rapporternas slutsatser och rekommendationer.

EBA-RAPPORTER 2022

EBA fattar självständigt beslut om vilka studier som ska göras. Författarna till EBAs rapporter ansvarar för analys, slutsatser och rekommendationer. Slutlig kvalitetssäkring står expertgruppen för.

- 2022:08 **The Rise of Social Protection in the Global South: The Role of Foreign Aid**
Miguel Niño-Zarazúa, Ken Opalo, Alma Santillan-Hernandez, Ernesto Tiburcio
- 2022:07 **Member State Influence in the Negotiations on the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI)**
Magnus Lundgren, Jonas Tallberg, Camilla Pedersen
- 2022:06 **Swedish Development Cooperation with Ethiopia: Sixty Years of Lessons Learned**
Bereket Kebede, Leif Danielsson, Hailu Elias, Gunnar Köhlin
- 2022:July **Social Protection for the Forcibly Displaced in Low- and Middle-income Countries**
Jason Gagnon, Mona Ahmed, Yasmine Rockenfeller, Lisa Hjelm, Jens Hesemann
- 2022:05 **Mapping Swedish Aid to Agriculture**
Ivar Virgin, Alice Castensson, Filippa Ek, Ylva Ran
- 2022:04 **A Team Player and Free Agent: Sweden's Engagement with EU Country and Joint Programming**
Erik Lundsgaarde
- 2022:03 **Hur förändra världen? En antologi om förändringsteorier i biståndet**
Kim Forss och Númi Östlund (red.)
- 2022:02 **Swedish Aid in the Time of the Pandemic**
Carsten Schwensen, Jonas Lövkrona, Louise Scheibel Smed
- 2022:01 **Utvärdering av strategiska sekunderingar som del av svenskt påverkansarbete**
Lisa Dellmuth, Paul T. Levin, Nicklas Svensson

DEVELOPMENT DISSERTATION BRIEFS (DDB) 2022

EBAs DDB-serie ger nyligen disputerade forskare möjlighet att kort presentera sina avhandlingar med fokus på relevansen för svenskt utvecklingssamarbete. Syftet är att ge regering, myndigheter och övriga intressenter kunskap om såväl ny forskning som nya forskare.

- 2022:07 **Bridge over Troubled Water: Conflict and Cooperation During Water Scarcity**
Stefan Döring
- 2022:06 **Condoning, Condemning or Confronting? Triggers and Responses to Conflict-Related Sexual Violence**
Karin Johansson
- 2022:05 **National Human Rights Institutions in Africa: Design and Effectiveness**
Karin Sundström
- 2022:04 **Surgery in Armed Conflicts: Predicting Surgical Treatment Needs and Improving Resource Use in Resource-Constrained Settings**
Måns Muhrbeck
- 2022:03 **War Injuries and Non-Communicable Diseases in Palestine: Burden, Incidence, and Management in the Health System**
Marwan Mosleh
- 2022:02 **International Organizations as Advocates for Children's Rights: Why, How and With What Effects**
Johanna von Bahr
- 2022:01 **Politicizing Women's Health: Consequences of Armed Conflict for Sexual and Reproductive Health and Rights in Colombia**
Signe Svallfors

UNDERLAGSRAPPORTER 2022

EBA:s underlagsrapporter består av kortare kunskapssammanställningar, översikter och analyser. Här publiceras även delrapporter från större projekt och examinerade masteruppsatser där EBA har varit bihandledare. Underlagsrapporter är inte kvalitetssäkrade av expertgruppen.

Avräkningar från biståndet för migrationskostnader i Sverige: vad vet vi?, december 2022

Jan Pettersson, Henrik Malm Lindberg, Mats Hårsmar

Endringsteori som styringsverktyg: En historisk utforskning av innebygda spänningar, oktober 2022

Hilde Reinersten

Implementing Policy Against Sextortion in Tanzania: A Follow-Up Study, september 2022

Åsa Eldén och Elin Bjarnegård

Engaging with Institutions: Clarifying Goals and Developing Theories of Change, juni 2022

Adam Pain

Thematic Theories of Change Contributing to the Agenda 2030, juni 2022

Suvi Virkkunen, Alva Bruun

Riksdagspartierna och biståndet: konflikt eller konsensus?, juni 2022

Thomas Larue

Between Radical and Realistic: Biodiversity, Transformation and Development Cooperation, april 2022

Tilman Hertz

Recurring Disasters: Swedish Humanitarian Assistance to Ethiopia, april 2022

Emma Öståker

Agriculture, Economic Growth and Poverty Reduction, april 2022

Mats Hårsmar

An Approach to Theory of Change for Swedish Development Cooperation?, februari 2022

Joakim Molander, Wolfgang Biersack

Assessment of the EBA's Country Evaluations: Quality, Use & Learning, januari 2022

Elliot Stern, Ole Winckler Andersen

PODCASTSAMTAL 2022

Avsnitt 56 – Biståndet i årets budget – utskottet tycker till

Avsnitt 55 – Biståndet under covid – hur gick det?

Avsnitt 54 – Biståndet i årets budget

Avsnitt 53 – Trygghet när tiden på flykt blir allt längre

Avsnitt 52 – Hur utvärderas biståndet?

Avsnitt 51 – Avräkningar från biståndet: när, var, hur?

Avsnitt 50 – Jubileumspodd – allt du inte visste att du ville veta om EBA

Avsnitt 49 – Biståndsinformation till folket – propaganda, information eller kommunikation?

Avsnitt 48 – Vad betyder igår för idag? Ett samtal om förra årets studier

Avsnitt 47 – Får man säga nexus?

Avsnitt 46 – Ljudbok: EBA:s årsrapport Biståndsanalys 2022

Avsnitt 45 – Relevans – frågan om att göra "rätt"

SEMINARIER UNDER 2022

EBA:s seminarier är en naturlig mötesplats för debatt om viktiga biståndsfrågor. Där sätts EBA:s rapporter in i ett bredare sammanhang och diskuteras ur såväl policy- som praktikerperspektiv.

19 dec	Det internationella humanitära systemet – klarar det utmaningarna?
ALNAPs rapport The State of the Humanitarian System 2022
8 dec	Svenskt utvecklingssamarbete med Etiopien – 60 år av lärdomar
EBA 2022:06
25 nov	Migration, återvändande och återuppbyggnad – konsekvenser av kriget i Ukraina
Samarrangemang med Delmi och ESO
18 nov	Får flyktingar tillgång till sociala trygghetssystem?
MR-dagarna EBA 2022:July
27 okt	Lärdomar från Sveriges engagemang i EU:s landprogram
EBA 2022:04
21 sep	Vad hände med Sveriges bistånd under pandemin?
EBA 2022:02
20 sep	Hunger, jordbruk och svenskt bistånd
EBA 2022:05
16 sep	Social Protection for Refugees: Utopia or Necessity?
EBA 2022:July
24 aug	Att främja mänskliga rättigheter: hur effektivt är systemet?
DDB 2022:02, 2022:05, 2022:06
20 jun	A Spotlight on Learning in Humanitarian Work
ALNAP 25 år
11 maj	Uppdrag fred! Lärdomar från Folke Bernadotteakademiens fredsbyggande arbete
EBA 2021:07
3 maj	Förbättrad hälsovård i konfliktområden – exempel från Palestina, Colombia och Röda Korsets sjukhus
DDB 2022:01, 2022:03, 2022:04
23 mar	Kommunikation om bistånd: en kunskapshöjande strategi?
EBA 2021:06
10 mar	Att tillämpa principer för fredsbyggande
EBA 2021:08
15 feb	State-to-state or Bypass?
Presentation av boken States, Markets and Foreign Aid av Simone Dietrich.

Överst från vänster: Anna Tibblin och Johanna Wallmo Wahlgren. Maria Grafström. Markus Burman, Linda Öhman och Númi Östlund. Carina Staibano, Alexander Burlin, Númi Östlund och Margareta Wahlström. Elin Bergenlöv och Emilie Weiderud. Foto: EBA.

LYSSNA PÅ
EBA-PODDEN
– EN PODCAST OM
BISTÅND!

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) är en statlig kommitté som oberoende utvärderar och analyserar Sveriges internationella bistånd.

Uppdraget är att bidra med kunskap till styrningen av det svenska utvecklingssamarbetet.

Biståndsanalys baserar sig på de studier som EBA givit ut under året. Denna skrift är vår årsrapport och finns tillgänglig i digital och tryckt form, på svenska och engelska.

www.eba.se

E-post: *ud.eba@gov.se*

Twitter: *EBACommittee*